

ДІЄСЛОВА “AVOIR” ТА “ÊTRE” У ТВОРЕННІ ТЕРМІНІВ ФУТБОЛУ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Романчук Ольга Василівна,

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри української та іноземних мов

Львівського державного університету фізичної культури

імені Івана Боберського

olgabrvska@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8215-9741

Коваль Ростислав Семенович,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри української та іноземних мов

Львівського державного університету фізичної культури

імені Івана Боберського

kovalrostyslav@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9284-7505

Мета роботи полягає у тематичному, лексико-семантичному та структурному аналізі особливостей термінів футболу у французькій мові, утворених із використанням як опорних компонентів дієслів “avoir” та “être”.

Методи суцільного вибору, аналізу словникових дефініцій, структурний, описовий, а також перекладознавчі та загально-наукові є основними, які використані у нашій розвідці. Для досягнення мети проаналізовано тлумачні та перекладні галузеві словники, на основі чого відібрано 39 словосполучень з дієсловом “avoir” та 34 словосполучення з дієсловом “être”. Наукові положення роботи базуються на працях провідних фахівців з проблематики футбольної термінології.

Результати. Терміни були розділені на такі тематичні групи: для найменувань характеристики гри, результату, дій гравців, команди та суддів. У багатьох термінологічних словосполученнях смисл є зрозумілим: *avoir du style; être motivé* тощо. Однак додаткового пояснення потребує, наприклад, *être lanterne rouge*. Характерним є використання метафори: *avoir un super banc* чи *être à la baguette*; лексики аргю: *cerise, f* → *avoir la cerise / aller aux cerises*; трапляються запозичення з англійської: *être fair-play*. Виявлено, що розглянуті групи термінів також є притаманними для інших видів спорту. Функціонують такі структурні моделі з опорним дієсловом “avoir”: “avoir” + іменник, -и; прикметник, іменник; іменник, прикметник (відповідно, *avoir la bougeotte; avoir des gants en peau de pêche; avoir la grande forme; avoir une défense étanche*). Аналогічну картину спостерігаємо з опорним дієсловом “être”: “être” + іменник, -и; прикметник, іменник; іменник, прикметник (відповідно, *être remplaçant; être aux portes; être court; être en pleine bourre; être lanterne rouge*).

Висновки. Дієслова “avoir” та “être” у французькій мові входять в основу термінологічних словосполучень для найменування всіх аспектів гри у футбол. Здебільшого їх смисл є зрозумілим, хоча окремі потребують експлікації. Трапляється використання метафори, лексики аргю та запозичень з англійської. Структура проаналізованих термінів така: “avoir” / “être” + іменник, -и; прикметник, -и.

Ключові слова: футбольна термінологія, дослідження, французька мова, словник, переклад, смисл.

THE VERBS “AVOIR” AND “ÊTRE” IN FRENCH FOOTBALL TERMS FORMATION

Romanchuk Olha Vasylivna,

PhD (Philology), Associate Professor,

Head of the Department of Ukrainian and Foreign Languages

Lviv State University of Physical Culture named

after Ivan Boberskyi

olgabrvska@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8215-9741

Koval Rostyslav Semenovych,

PhD (Philology),

Senior Lecturer at the Department of Ukrainian

and Foreign Languages

Lviv State University of Physical Culture named

after Ivan Boberskyi

kovalrostyslav@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9284-7505

The **purpose** of the paper is to provide thematic, lexico-semantic and structural analysis of the features of football terms which are formed using the verbs “avoir” and “être” in French.

The **methods** of continuous selection, vocabulary definition analysis, structural, descriptive, translation and general scientific ones are the main used in our research. To achieve this goal, we have analyzed a number of dictionaries that have been published in Europe over the last 20 years. 39 phrases with “avoir” and 34 phrases with “être” have been selected.

Results. The terms were divided into the following thematic groups – characteristics of game, result, actions of players, team and referees. It has been established that in many terminological units the meaning is understandable: *avoir du style; être motivé*. However, further explanation is needed, for example, for *être lanterne rouge*. The distinctive features of the studied term groups are the use of metaphor: *avoir un super banc* or *être à la baguette*; the use of argot: *cerise, f* → *avoir la cerise / aller aux cerises*; the use of borrowings from English: *être fair-play*. The above-mentioned groups are immanent for another kinds of sports. The following structural models with the verb “avoir” are dominant: “avoir” + noun; adjective, noun; noun, adjective (*avoir la bougeoite; avoir des gants en peau de pêche; avoir la grande forme; avoir une défense étanche*). In fact, one can see a similar pattern with the verb “être”: “être” + noun; adjective; adjective, noun; noun, adjective (*être remplaçant; être aux portes; être court; être en pleine bourre; être lanterne rouge*).

Conclusions. The verbs “avoir” and “être” in French are included into the base of terms which are use to designate all aspects of football game. In the vast majority of cases, the meaning is understandable, but some of them need the explanation. There are the use of metaphor, argot and borrowings from English. The structure of the terms is following: “avoir” / “être” + noun, -s; adjective, -s.

Key words: football terminology, research, French, dictionary, translation, meaning.

1. Вступ

Галузь фізичної культури та спорту є відкритою системою, яка швидко розвивається, збагачується новими поняттями, адаптуючи при цьому значну кількість іншомовних слів (Боровська, 2004). Зацікавлення лінгвістів спортивною комунікацією, зокрема й мовою футболу, зросло в останні десятиріччя у зв'язку з вивченням різних сфер мовної діяльності соціуму (Струганець, 2016: 5). Термінологія футболу відкриває широкі перспективи для її всебічного та комплексного аналізу. Незважаючи на значну кількість наукових праць, вважаємо, що потенціал її дослідження є практично невичерпним.

Погоджуємось з думкою одного зі співавторів першого в українській лексикографії багатомовного словника футбольних термінів (Помірко, 2009) М. Дубяка про те, терміносистема футболу постійно поповнює свій склад новими одиницями і використовує для цього увесь словотвірний потенціал (Дубяк, 2016: 81). Один із найбільш перспективних способів творення термінів галузі фізичного виховання і спорту у французькій мові полягає у використанні як опорних компонентів для термінологічних словосполучень дієслів.

Наукова новизна запропонованого дослідження зумовлена відсутністю розвідок, спрямованих на виявлення та аналіз дієслів у творенні термінології футболу французької мови, а також спрямованістю сучасних лінгвістичних студій на ґрунтовне вивчення зазначеної термінології в індоєвропейських мовах, що підтверджується, зокрема, значною кількістю не лише відповідних тлумачних і перекладних (у тому числі багатомовних) словників, але й науковими статтями та збірниками праць. Уперше на матеріалі, відібраному із найсучасніших джерел, здійснено лексико-семантичний та структурний аналіз і описано термінотворчий потенціал дієслів “avoir” та “être” у термінології футболу французької мови. Перелічені фактори підтверджують **актуальність** роботи.

Дослідження проведено у чотири послідовні етапи: формування мети та підбір методів, аналіз наукової літератури з визначеної проблематики, відбір та аналіз термінів, формування висновків та перспективних напрямів подальших наукових розвідок.

Мета статті полягає у тематичному, лексико-семантичному та структурному аналізі французьких термінологічних словосполучень сфери футболу, які утворені із використанням як опорних компонентів дієслів “avoir” та “être”. **Методи** суцільного вибору, аналізу словникових дефініцій, структурний, описовий, а також перекладознавчі та загальнонаукові є основними, які використані у нашій роботі.

2. Аналіз наукової літератури з тематики дослідження

Протягом 20 останніх років французькою мовою опубліковано цілу низку перекладних та тлумачних словників, в яких ґрунтовно представлена термінологія футболу. Таку зацікавленість пояснюємо, зокрема, перемогами збірної Франції на Чемпіонатах світу у 1998 та 2018 роках, срібними нагородами 2006 року та тріумфом на Чемпіонаті Європи 2000 року і другим місцем 2016 року.

Серед головних здобутків футбольної лексикографії французької мови маємо: словник футбольного аргю (Merle, 1998), історичний словник французьких футбольних клубів (Berthou, 1999), словник футболу (Meuer, 2012), суб'єктивний футбольний словник (Ritter, 2017).

З-поміж перекладних словників передовсім привертає особливу увагу робота Henri Goursau, де автор співставляє французькі футбольні терміни і термінологічні словосполучення з їх відповідниками в англійській, німецькій, іспанській, аргентинському варіанті іспанської, італійській, португальській, бразильському варіанті португальської, нідерландській, російській та українській мовах (Goursau, 2010). У Німеччині опубліковано німецько-англійсько-французько-італійсько-іспансько-португальсько-турецький футбольний словник (Yildirim, 2006), два видання (2008, 2010) німецько-англійсько-французького словника футбольних термінів (реалізовано у співпраці УЄФА та видавництва Langenscheidt). В Україні вийшов друком шестимовний словник футбольної лексики (українсько-французько-іспансько-російсько-англійсько-німецький) (Помірко, 2009).

Різноманітним аспектам термінології футболу у французькій мові присвячена низка статей зарубіжних (De Giovanni, 2010; Dotoli, 2012; Lavric, 2012; Teodorescu, 2016; Cerovšek, 2018) та українських (Дубяк, 2009, 2016; Коваль, 2010, 2010a) науковців. Zahir Oussadi, головний редактор ілюстрованого футбольного журналу

“Onze Mondial”, опублікував обширний перелік термінів для найменування гравців, голів, технічних прийомів, воротарських помилок, ударів, суддівства, перемог та поразок, поля (Oussadi, 2015). Нарешті, відзначаємо ґрунтовну працю “The Linguistics of Football” (2008). У ній зібрані наукові статті, присвячені проблематиці футбольної термінології у різних мовах, представлено бібліографію тематичних галузевих праць.

Отже, бачимо, що термінологія найпопулярнішої у світі гри привертає увагу значної кількості науковців з різних країн світу й актуалізує подібні дослідження в Україні.

3. Етимологія дієслів “avoir” та “être” та їх значення

Французьке дієслово “avoir” походить з латинської мови: *habeo, uī, itum, ēre* – мати. Основні значення: 1) être en possession, en jouissance de; 2) porter sur soi; 3) avoir le droit de; 4) entrer en possession de; 5) attraper qqch. ou qqn.; 6) présenter en soi; 7) éprouver dans son corps, sa conscience (PR 2012). Тобто українською мовою – володіти; мати змогу/можливість; тримати/ підтримувати/носити; отримати; користуватися; відчувати. Дієслово “être” походить від народної латини: *fuī, esse* – бути. Основні значення: 1) avoir une réalité; 2) exister (PR 2012). Українською – бути/існувати.

Значення – це набір (пучок) смислорозмежовувальних ознак семасіологічного зіставлення, смисл – реальний зміст слова у конкретному мовному оточенні. Еволюція смислових компонентів значення не може мати кінця (Дудок, 2009: 67). Саме цим пояснюємо можливість утворення за допомогою обох досліджуваних дієслів термінологічних футбольних словосполучень у французькій мові.

4. Особливості досліджуваних термінів

Для проведення аналізу ми відібрали 39 словосполучень з дієсловом “avoir” та 34 словосполучення з дієсловом “être”. Спочатку розглянемо їх тематичну класифікацію. Дієслово “avoir” входить в основу термінологічних словосполучень для найменування таких тематичних груп для характеристики гри: *avoir de l’atout* – мати перевагу (*atout, m* – козир); *avoir du style* – мати стиль (*gru*); *avoir la tête dans le sac / être dominé sans pouvoir réagir / ne pas voir le jour / se faire manger* – перебувати під домінуванням суперника; *avoir un boulevard devant soi / un champ de manœuvre* – мати перед собою вільний простір для маневру; результату: *avoir la cerise / aller aux cerises* (тут *cerise, f* – невдача) / *être malchanceux* – зазнавати невдачі; *avoir la rage de vaincre (gagner)* – мати жагу до перемоги; *avoir la scoutoune / ne pas avoir de chance* – не мати успіху (*scoutoune, f* – невдача); *avoir la baraka (baraka, f* – успіх) / *avoir la chance avec soi* – бути везучим; *avoir X buts de retard* – мати різницю в *X* м’ячів; *avoir une réussite totale* – мати абсолютний успіх; дій гравців: *avoir faim / être motivé* – бути дуже мотивованим; *avoir la bougeotte (bougeotte, f* – непосидючість від *bouger* → *рухатись; поспішати*) – не сидіти на одному місці довго (наприклад, гравець, котрий постійно змінює команди); *avoir la chauffe* – бути у хорошій формі; *avoir la forme / être en pleine forme / tenir la grande forme* – бути у дуже хорошій формі; *avoir le ballon scotché / scotché la balle / avoir mis le velcro* – повністю володіти м’ячем; *avoir les jambes en / de laine / ne pas avoir la forme* – бути не у формі; *avoir les pieds carrés* – невдало бити по м’ячі; *avoir les pieds dans le ciment* – 1. зовсім не рухатись; 2. мало рухатись; *avoir le sens du placement* – мати відчуття позиції; *avoir réalisation à son actif* – мати реалізацію у своєму активі; *avoir un bon timing* – здійснити правильну (спортивну) дію вчасно; *avoir un jeu rude / ne pas faire de cadeaux sur le terrain / ne pas passer les vacances ensemble* – грати жорстко; *avoir un super banc / avoir des remplaçants de qualité* – мати хороших гравців на лаві запасних; *avoir la tête dans les chaussures / regarder trop le ballon en le dirigeant* – занадто багато дивитися собі в ноги під час ведення м’яча і, таким чином, не бачити розташування партнерів; *avoir une frappe de mule / avoir de la puissance dans son tir* – мати сильний удар; *avoir des ailes aux talons / bomber / sprinter / aller / courir / marcher / trotter comme un Basque* – бігти стрімголов; *avoir (faire) un jeu léché / pratiquer un beau football* – грати у прекрасний футбол; дій воротаря: *avoir des aimants à la place des mains / capter les ballons avec aisance et efficacité* – відбивати з легкістю будь-які удари по воротах / легко ловити будь-які м’ячі; *avoir des gants en peau de pêche / patte mouille / savonner sur une prise de balle* – випустити м’яч з рук / погано вправлятися з м’ячем; *avoir la main chaude* – відчувати себе впевненим; *avoir la main ferme* – впевнено відбивати м’ячі; команди: *avoir des ressources / des réserves* – мати ресурси / резерви; *avoir un avantage sur ...* – мати перевагу над ...; *avoir / prendre un bon de sortie* – йти в атаку (захисник, котрий залишає свою позицію); *avoir un jeu dépourillé* – мати стиль гри, позбавлений будь-яких надмірностей; *avoir une défense étanche* – мати непроникну оборону; *avoir baccara / perdre / essuyer une défaite* – програвати; *en avoir encore dans les chaussettes / en avoir sous la semelle* – мати резерви / додаткові сили; дій арбітра: *avoir le drapeau dans les chaussettes* – рідко піднімати прапорець, не беручи до уваги очевидність фолу (про суддю на лінії).

Дієслово “être” входить в основу термінологічних словосполучень для найменування таких тематичних груп для характеристики результату: *être en plein baccara* – зазнавати невдач; дій гравців: *être à contre-pied* – бути у невідному положенні; *être à la baguette / jouer le rôle de chef d’orchestre dans une équipe* – грати першу скрипку в команді; *être à la limite du carton* – бути під загрозою отримання попередження; *être à la limite du hors jeu* – бути на межі офсайду; *être au premier / au second poteau* – бути на ближній / дальній штанзі; *être au sol* – бути / лежати на землі; *être court / ne pas arriver à temps sur une action ou une passe* – не встигати; *être capé* – бути викликаним у національну збірну; *être dans le viseur* – бути під прицілом (селекціонера); *être en couverture / couvrir un partenaire* – підстрахувати партнера; *être en pleine bourre* – бути у формі; *être en soutien* – знаходитись позаду гравця з м’ячем і надати йому різноманітні варіанти продовження гри; *être fair-play* – бути хорошим гравцем; *être ficelle* – бути вправним і хитрим для того, щоб впевнено вести гру проти свого суперника; *être le dernier rempart* – бути останньою оборонною ланкою; *être libre* – бути відкритим; *être maladroït* – 1) бути незграбним; 2) бути недосвідченим; *être planté* – залишатись на місці (не могли здійснити будь-яку дію під час ігрового

моменту); *être plein axe / jouer plein axe / revenir dans l'axe* – розміщуватися посередині ширини поля навпроти ворім; *être pris en sandwich / en tenaille / être pris entre deux joueurs* – бути затиснутим між двома гравцями; *être sur le toboggan* – втрачати спортивну форму; *être sur une faute à la limite du carton jaune ou rouge / friser la correctionnelle* – бути “на відстані” одного фолу від отримання жовтої або червоної картки; *cirer le banc / faire banquette / être remplaçant* – бути на заміні; дій воротаря: *être dans les bois (bois, pl – штанги ворім)* – захищати ворота; *être dans les buts / les caisses / garder les caisses / être aux portes* – бути у воротах; команди: *être très sport en affaire* – вести чесну гру; *être à la cave (cave, f – нозіб) / être dans les profondeurs du classement* – бути внизу турнірної таблиці; *être à la tête* – очолювати; *être au top* – бути на вершині; *être dans la meilleure forme* – бути у найкращій формі; *être bonne à bonne / à égalité* – мати рівну кількість очок; *être dans le dernier carré / dans les quatre derniers qualifiés / en demi-finales* – грати у півфіналах; *être lanterne rouge* – займати останнє місце в чемпіонаті.

Тематична класифікація уможливила виявлення лексико-семантичних особливостей аналізованих груп термінів. Так, у багатьох термінологічних словосполученнях смисл є зрозумілим: *avoir du style; avoir la forme; être motivé; être dans les buts; être en demi-finale; être à la tête; avoir les ailes aux talons* (буквально, мати крила на п'ятках); *avoir des aimants à la place des mains* (буквально мати магніти замість рук); *avoir les pieds dans le ciment* (буквально мати ноги у цементі); *avoir les pieds carrés* (буквально мати “квадратні” ноги); *être pris en tenaille* (буквально бути затиснутим кліщами). Однак додаткового пояснення потребують, наприклад, *être lanterne rouge* (буквально бути червоним ліхтарем – назва походить від червоних ліхтарів останнього вагона потягу) чи *être sur le toboggan* (toboggan, m – 1) тобоган, спортивні сани, 2) траса для спуску).

Для спортивної термінології загалом характерним є використання метафори, не винятком є досліджувана група термінів: *avoir un super banc; avoir des gants en peau de pêche; avoir le drapeau dans les chaussettes; être à la baguette; être à la cave; être à la tête*. Ще однією характерною особливістю є застосування лексики арго: *cerise, f → avoir la cerise / aller aux cerises; scoutoune, f → avoir la scoutoune*. Маємо приклади запозичень з англійської мови для утворення відповідних термінів з опорним компонентом “avoir” та “être”: *avoir un bon timing; être fair-play*. Врешті, розглянуті групи термінів не належать лише до вузькопрофільної сфери – футболу, але є притаманними для інших (насамперед командних) видів спорту.

Проведений аналіз свідчить про те, що функціонують такі структурні моделі з опорним дієсловом “avoir”: “avoir” + іменник, -и; прикметник, іменник; іменник, прикметник (відповідно, *avoir la bougeotte; avoir des gants en peau de pêche; avoir la grande forme; avoir une défense étanche*). Аналогічну картину спостерігаємо з опорним дієсловом “être”: “être” + іменник, -и; прикметник; прикметник, іменник; іменник, прикметник (відповідно, *être remplaçant; être aux portes; être court; être en pleine bourre; être lanterne rouge*).

5. Висновки

1) Дієслово “avoir” входить в основу термінологічних футбольних словосполучень для характеристики таких тематичних груп: гра; результат; дії гравців, воротаря, команди, арбітра. Дієслово “être” відповідно: результат; дії гравців, воротаря, команди.

2) У більшості аналізованих груп термінів смисл є зрозумілим. Однак функціонують термінологічні словосполучення, що потребують додаткової експлікації. Характерним для футбольної термінології є використання метафори, лексики арго та запозичень з англійської мови.

3) З опорним дієсловом “avoir” існують такі структурні моделі: “avoir” + іменник, -и; прикметник, іменник; іменник, прикметник. З опорним дієсловом “être” відповідно: “être” + іменник, -и; прикметник; прикметник, іменник; іменник, прикметник.

4) Отримані результати можна використати для укладання перекладних та тлумачних словників, глосаріїв, навчальних посібників та підручників, а також розмовників, що дасть змогу підвищити мовленнєву компетенцію всіх зацікавлених осіб.

Перспективи подальших досліджень стосуються аналізу термінологічних словосполучень сфери футболу французької мови, котрі утворені із використанням як опорних компонентів інших дієслів.

Література:

1. Боровська О.В. Співвідношення національних та інтернаціональних термінів в українській термінології галузі фізичної культури та спорту : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01. НАН України, Інститут української мови. Київ, 2004. 17 с.
2. Дубяк М.Б. Епоніми як терміни на позначення футбольних понять (на матеріалі французької та іспанської мов). *Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови*, 2016. Вип. 23. С. 81–86.
3. Дубяк М.Б. Ієрархічна структура найменувань фізичної дії на об'єкт у футбольній термінології (на матеріалі французької та іспанської мов). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. № 17. Луцьк, 2009. С. 111–115.
4. Дудок Р.І. Проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 358 с.
5. Коваль Р.С. Проблеми перекладу футбольної термінології. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія». Вип. 14. 2010. С. 353–361.
6. Коваль Р.С. Синонімія у французькій футбольній лексиці. *Молода спортивна наука України* : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Вип. 14, т. 2. Львів, 2010. С. 107–112.
7. Ларусс : французько-український словник. Українсько-французький словник: 2 в 1 т. 420000 одиниць пер. / гол. ред. В. Бусел. Київ, Ірпінь : Перун, 2011. XIV, 987, XXIV, 471 с.

8. Мова футболу. Шестимовний словник футбольної лексики / уклад.: Р.С. Помірко, М.Б. Дубяк, Т.Р. Іваньо, М.І. Проців. Львів : НВФ «Українські технології», 2009. 100 с.
9. Струганець Ю.Б. Семантика, структура, функціонування футбольної лексики в українській літературній мові початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 228 с.
10. Cerovšek M. Quelques défis de classification des expressions idiomatiques du football en français. *Lublin Studies in Modern Languages and Literature*, No. 42 (4), 2018, pp. 237–251. DOI: 10.17951/lsmll.2018.42.4.237 (дата звернення: 20.05.2020).
11. De Giovanni C. Les collocations et la langue du foot dans les dictionnaires bilingues. Le lingue dello sport, Actes du colloque international, Rome, libera università “San Pio V”, 1er octobre 2009, Fasano-Paris, 2010, pp. 161–170.
12. Berthou Th. Dictionnaire historique des clubs de football français. Mulhouse: White–Rovers, Pages de foot, 1999. 251 p.
13. Dotoli G. La langue du football. *Éla. Études de linguistique appliquée*, 2012/1, No. 165, pp. 29–42.
14. Goursau H. Le grand dictionnaire de football. Saint-Orens de Gameville : Éditions Henri Goursau, 2010. 480 p.
15. Langenscheidt UEFA. Praxis Wörterbuch Fußball. Deutsch – Englisch – Französisch. Berlin : Langenscheidt / UEFA, 2010. 569 S.
16. Lavric E., Steiner J. Football: le défi de la diversité linguistique. *Bulletin VALS-ASLA*, No. 95, 2012, pp. 15–33.
17. Lavric E., Pisek G., Skinner A., Stadler, W. (eds.). *The Linguistics of Football*. Tübingen: Gunter Narr, 2008. 418 p.
18. Le Petit Robert 2012. Dictionnaire multimédia. CD-ROM PC.
19. Merle P. L'Argot du foot. Paris : Mona Lisait, 1998. 79 p.
20. Meyer B. Dictionnaire du football. Le ballon rond dans tous ses sens. Paris : Honoré Champion, 2012. 496 p.
21. Oussadi Z. Le top des expressions du football, de la trompette au mec claqué. URL: <http://www.onzemondial.com/dossiers/59541-lexique-supporters-football-vocabulaire> (дата звернення: 24.02.2020).
22. Ritter D. Dictionnaire subjectif du football. Paris : L'harmattan, 2017. 260 p.
23. Teodorescu C.-N. Les couleurs dans le langage du football. Le stéréotype: est-il bon? Est-il mauvais? Conférence internationale, Bucarest, 10 et 11 juin 2016, Craiova, Editura universitaria, 2016. Pp. 216–223.
24. Yildirim K. Kauderwelsch Dictionary. Fußball-Wörterbuch in 7 Sprachen. Deutsch-Englisch-Français-Italiano-Español-Português-Türkçe. Bielefeld : Reise-Know-How Rump, 2006. 160 S.

References:

1. Borovska, O.V. (2004). *Spivvidnoshennia natsionalnykh ta internatsionalnykh terminiv v ukrainskii terminologii galuzi fizychnoi kultury ta sportu* [The correlation of national and international terms in Ukrainian terminology of physical culture and sport]. Avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.02.01. NAN Ukrainy, Instytut ukrainskoi movy. Kyiv, 17.
2. Dubiak, M.B. (2016). *Eponimy iak terminy na poznachennia futbolnykh poniat (na materialy francuzkoi ta ispanskoi mov)* [Eponyms like terms to denote football concepts (based on French and Spanish)]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya: inozemni movy* [Visnyk of the Lviv University. Series: Foreign Languages], Is. 23, 81–86 [in Ukrainian].
3. Dubiak, M.B. (2009). *Ierarkhichna struktura naimenuvan fizychnoi dii na ob'iekt u futbolnyi terminoleksytsi (na materialy francuzkoi ta ispanskoi mov)* [Hierarchical structure of terms denoting physical action on object in football vocabulary (based on French and Spanish)]. *Naukovyi zhurnal Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky* [Scientific Journal of Lesia Ukrainka Volyn National University], Is. 17, Lutsk, 111–115 [in Ukrainian].
4. Dudok, R.I. (2009). *Problema znachennia ta smyslu termina v humanitarnykh naukakh* [Problem of meaning and sense in the humanities]. Lviv, 358 [in Ukrainian].
5. Koval, R.S. (2010). *Problemy perekladu futbolnoi terminologii* [Problems of translation of football terms]. *Naukovi zapysky. Seriya “Filologichna”*. Ostroh: Vydavnytstvo Natsionalnoho Universytetu “Ostrozka Akademiia” [Scientific papers. Series “Philology”. The National University of Ostroh Academy], Is. 14, 353–361 [in Ukrainian].
6. Koval, R.S. (2010a). *Synonimiia u francuzkii futbolni leksytsi* [Synonymy in French football vocabulary]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy* [Young Sports Science of Ukraine. The miscellany of scientific articles in the field of physical education, sport and health], Is. 14, Vol. 2, Lviv, 107–112 [in Ukrainian].
7. Busel, V. (2011). (ed.). *Larus francuzko-ukrainskii slovnyk. Ukrainsko-francuzkyi slovnyk: 2 v 1 t.: 420000 odynyts per.* [Larousse French-Ukrainian and Ukrainian-French Dictionary: 2 in 1 vol.: 420000 terms], Kyiv, Irpin: Perun, XIV, 987, XXIV, 471 [in French and Ukrainian].
8. Pomirko, R.S. (ed.). (2009). *Mova futbolu. Shestymovnyi slovnyk futbolnoi leksyky* [Language of football. Football terms in six languages] / [ukl.: R.S. Pomirko, M.B. Dubiak, T.R. Ivanio, M.I. Protsiv], Lviv, 100 [in Ukrainian, French, Spanish, Russian, English and German].
9. Struhanets, Yu.B. (2016). *Semantyka, struktura, funkcionuvannia futbolnoi leksyky v ukrainskii literaturnii movi na pochatku XXI stolittia* [Semantics, structure, functioning of football vocabulary in literary Ukrainian at the beginning of the XXI century]. Dys. ... kand. filol. nauk: Ternopilskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Hnatiuka. Ternopil. 228 [in Ukrainian].
10. Cerovšek, M. (2018). Quelques défis de classification des expressions idiomatiques du football en français. *Lublin Studies in Modern Languages and Literature*, 42 (4), 237–251. DOI: 10.17951/lsmll.2018.42.4.237 [in French].
11. De Giovanni C. (2010). Les collocations et la langue du foot dans les dictionnaires bilingues. Le lingue dello sport, Actes du colloque international, Rome, libera università “San Pio V”, 1er octobre 2009, Fasano-Paris, 161–170 [in French].
12. Berthou, Th. (1999). Dictionnaire historique des clubs de football français. Mulhouse: White–Rovers, Pages de foot. 251 [in French].

13. Dotoli, G. (2012). La langue de football. *Éla. Études de linguistique appliquée*. 165, 29–42 [in French].
14. Goursau, H. (2010). *Le grand dictionnaire de football*. Saint-Orens de Gameville: Éditions Henri Goursau. 480. [in French, English, German, Spanish, Argentinian Spanish, Italian, Portuguese, Brazilian Portuguese, Dutch, Russian and Ukrainian].
15. Langenscheidt UEFA. (2010). *Praxis Wörterbuch Fußball. Deutsch – Englisch – Französisch*. Berlin: Langenscheidt / UEFA. 569 s. [in German, English and French].
16. Lavric, E., Steiner, J. (2012). Football: le défi de la diversité linguistique. *Bulletin VALS-ASLA*, 95, 15–33 [in French].
17. Lavric, E., Pisek, G., Skinner, A., Stadler, W. (Eds.) (2008). *The Linguistics of Football*. Tübingen: Gunter Narr Verlag. 418 [in English].
18. *Le Petit Robert*. (2012). *Dictionnaire multimédia. CD-ROM PC*. [in French].
19. Merle, P. (1998). *L'Argot du foot*. Paris: Mona Lisait. 79 [in French].
20. Meyer, B. (2012). *Dictionnaire du football. Le ballon rond dans tous ses sens*. Paris: Honoré Champion. 496 [in French].
21. Oussadi, Z. (2015). *Le top des expressions du football, de la trompette au mec claqué*. URL: <http://www.onzemondial.com/dossiers/59541-lexique-supporters-football-vocabulaire> (data zvernennya: 24.02.2020) [in French].
22. Ritter, D. (2017). *Dictionnaire subjectif du football*. Paris: L'harmattan. 260 [in French].
23. Teodorescu, C.-N. (2016). Les couleurs dans le langage du football. Le stéréotype: est-il bon? Est-il mauvais? Conférence internationale, Bucarest, 10 et 11 juin 2016, Craiova, Editura universitara, 216–223 [in French].
24. Yildirim, K. (2006). *Kauderwelsch Dictionary. Fußball-Wörterbuch in 7 Sprachen. Deutsch-English-Français-Italiano-Español-Português-Türkçe*. Bielefeld: Reise-Know-How Rump. 160 [in German, English, French, Italian, Spanish, Portuguese and Turkish].

Стаття надійшла до редакції 25.06.2020
The article was received June 25, 2020